

Lausunto

18.01.2021

VVTDno-2020-1163

Asia: VN/22132/2020

Valtioneuvoston tasa-arvopoliittinen selonteko

Tulevaisuuden tasa-arvokysymykset

- 1. Tavoitteiden asettamiseksi on selonteossa tarkoitus käsitellä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä niiden ennakoitavissa olevia vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Millaisia tulevaisuutta ennakoivia tasa-arvokysymyksiä tai ongelmia mielestänne pitäisi selonteossa painottaa? Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa ja perustelkaa enintään viisi selkeää kysymystä. Mikäli mahdollista, sijoittakaa ne teemaotsikoiden alle sopivaksi katsomaanne kohtaan. Teema-alueet on esitelty edellä.**

Intersektionaalisuus on asetettava aidosti tasa-arvopoliittikan ja toimien ytimeen.

Selonteossa tulee kaikkia eri teema-alueita koskien kiinnittää huomiota eri väestöryhmiin esimerkiksi alkuperän, vammaisuuden, iän ja seksuaalisen suuntautumisen näkökulmista.

Tekoälyjärjestelmien ja algoritmisen päätöksenteon hyödyntäminen lisääntyy yhteiskunnan eri toimijoissa ja sektoreilla. Kehityksellä on tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä mahdollisesti negatiivisiakin ja syrjiviä vaikutuksia, mikäli näitä ei tunnisteta ja havaittuihin vaikutuksiin ja riskeihin puututa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointien tehokas toteuttaminen on varmistettava jatkossa. Tätä varten on myös arvioitava mahdolliset lisäsääntelytarpeet ja ryhdyttävä tarvittaviin toimiin.

Tasa-arvopoliittiset tavoitteet

- 2. Marinin hallituksen tavoitteena on parantaa kunnianhimoisesti tasa-arvoa yhteiskunnassa ja nostaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen kansalliset pitkän ajan tasa-**

arvopoliittiset tavoitteet, jotka toteutuessaan veisivät Suomea tasa-arvoisemmaksi yhteiskunnaksi? Huomioikaa, että kysymys on tavoitteista, ei välineistä tai toimenpiteistä. Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa enintään viisi konkreettista, selkeää ja seurattavissa olevaa tavoitetta.

Intersektionaalinen tasa-arvopoliittikka tulee asettaa keskeiseksi pitkän ajan politiikkatavoitteeksi. Tasa-arvopoliittikka on perustettava nykyistä vahvemmin monimuotoisuuden huomioimiselle ja pyrittävä vastaamaan eri väestöryhmien tasa-arvotarpeisiin. On tärkeää, että tasa-arvopoliittikkaa ei tehdä vain valtaväestön näkökulmasta.

Ihmiskauppa on vahvasti sukupuolittunut ilmiö. Sukupuoleen perustuvan väkivallan kontekstissa otetaan tulevaisuudessa ihmiskauppa ja sen kaltainen hyväksikäyttö vahvemmin huomioon, ja ihmiskaupan vastainen työ nähdään jatkossa myös tasa-arvokysymyksenä. Siksi ihmiskauppa tulee nostaa osaksi valtioneuvoston tasa-arvopoliittista selontekoa.

3. Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen tasa-arvopoliittiset tavoitteet koskien Euroopan unionia ja kansainvälistä toimintaympäristöä? Täsmentäkää ja perustelkaa, mikäli mahdollista.

-

Sukupuolten oikeudellinen asema

4. Lainsäädäntö on yksi merkittävä sukupuolten tasa-arvopoliittikan väline. Miten lainsäädäntöä tai yksilön oikeussuojaa pitäisi mielestänne kehittää sukupuolten tasa-arvon lisäämiseksi? Huomatkaa, että kysymys ei koske ainoastaan tasa-arvolakia.

Translaki on uudistettava (ks. asiaa koskevat lukuisat eri tahojen lausunnot).

Syrjinnän oikeusturvaa koskeva sääntely tulee olla yhtä tehokasta keskeisiä eri syrjintäperusteita koskien. Tasa-arvolain toisin kuin yhdenvertaisuuslain mukaan syrjintää kokeneella henkilöllä ei ole oikeutta viedä asiaansa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsiteltäväksi. Tämä puute on korjattava. Samoin esimerkiksi yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämismääräyksistä on edellä mainituissa laeissa säänneltävä yhtäläisemmin kuin tällä hetkellä.

5. Moniperusteisella syrjinnällä tarkoitetaan syrjinnän kohteeksi joutumista sukupuolen ja jonkin muun ominaisuuden perusteella. Se voi olla myös rakenteellista. Mitkä moniperusteisen syrjinnän kysymykset mielestänne pitäisi ehdottomasti käsitellä selonteossa?

Selonteossa tulee kaikkia eri teema-alueita koskien kiinnittää huomiota moniperusteiseen syrjintään. Erytys olennaista on kiinnittää huomiota alkuperään, vammaisuuteen, ikään ja seksuaaliseen suuntautumiseen liittyviin moniperusteisen syrjinnän riskeihin ja toimintatarpeisiin yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi.

Yksi risteävän syrjinnän muodoista on nuorten naisten rekryointisyrjintä, jolla on ilmeinen yhteys myös perhevastuiden ja vanhempainvapaiden käytön epätasaiseen jakautumiseen. Vaikka kyse on sukupuolisyryjinnän muodosta, olisi ilmiöön puuttumiseksi perusteltua tarkastella ongelmaa selkeämmin risteävän syrjinnän näkökulmasta.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu julkaisi vuonna 2020 selvityksen afrikkalaistaustaisten suomalaisten kokemasta syrjinnästä. Raporttiin vastanneiden naispuolisten henkilöiden kokema rasistinen häirintä erityisesti työelämässä linkittyi usein seksuaaliseen häirintään (linkki raporttiin jäljempänä).

Koulutuksellisen tasa-arvon osalta on erityisen tärkeää huolehtia siitä, ettei oppilas- ja muussa koulutusvalintoja koskevassa ohjauksessa toimita sukupuolittuneiden ja/tai rodullistavien stereotyyppien pohjalta.

Linkki selvitykseen afrikkalaistaustaisten suomalaisten kokemasta syrjinnästä:

<https://syrjinta.fi/documents/25249352/54194549/Selvitys+afrikkalaistaustaisten+henkil%C3%B6iden+kokemasta+syrjinn%C3%A4st%C3%A4+%28PDF%2C+2204+kt%29.pdf/bf20c659-b284-db04-689e-ab78895226af/Selvitys+afrikkalaistaustaisten+henkil%C3%B6iden+kokemasta+syrjinn%C3%A4st%C3%A4+%28PDF%2C+2204+kt%29.pdf?version=1.2&t=1609836135550>

Muut huomiot

6. Muuta mahdollisesti huomioitavaa selonteon valmistelussa?

-

Valonen Tiina
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto